

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VII./2021
Senát I

Nález:

spisová značka	I. ÚS 403/2020
populárny názov	Nezávislosť súdu - vyhodnotenie podkladov
sudca spravodajca	Miloš Maďar
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	29.06.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Pri takom závažnom rozhodnutí, ako je objektívna a subjektívna stránka sudcovskej nezávislosti, musí súd vychádzať zo všetkých dostupných podkladov a tieto náležite vyhodnotiť. Nereflektovanie odôvodnenia právnych názorov predchádzajúcich zrušujúcich uznesení krajského súdu, absencia odôvodnenia v kontexte relevantných námietok sťažovateľky (vylúčenie sudcu v inej trestnej veci, v ktorej vystupovala sťažovateľka ako poškodená pre priateľský vzťah k obvinenému) svedčia o nedostatočnom vyhodnotení objektívnej stránky nezaujatosti sudcu, ktorá je následne dôvodom konštatovania ústavnej neudržateľnosti napadnutého uznesenia.
skutkový stav a základné fakty	Na okresnom súde sa vedie trestné konanie proti obžalovanému pre trestný čin vydierania, v ktorom sťažovateľka, v procesnom postavení poškodenej, vzniesla námietku zaujatosti smerujúcu proti predsedovi senátu (ďalej len „námietka zaujatosti“). Okresný súd uznesením z 18. februára 2015 rozhodol tak, že obžalobu okresnej prokuratúry odmietol a vec vrátil prokurátorovi. Zároveň predseda senátu vyslovil svoju nezaujatosť podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom období. Krajský súd svojim uznesením zo 14. apríla 2016 zrušil uznesenie okresného súdu z 18. februára 2015 v celom rozsahu s odôvodnením, že okresný súd bol povinný najskôr sa procesne vysporiadať s námietkou zaujatosti vznesenou proti predsedovi senátu a následne rozhodnúť o podanej obžalobe, poukázal na nesprávny výrok nezodpovedajúci procesnej situácii, ako aj nevyhnutnosť vysporiadať sa s otázkami súvisiacimi s námietkou zaujatosti. V poradí druhým uznesením z 15. júla 2016 v znení opravného uznesenia okresný súd opätovne rozhodol tak, že predseda senátu nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v tejto veci. Sťažovateľka podala sťažnosť, v ktorej vyslovila dôvodnú pochybnosť o nezaujatosti predsedu senátu pre jeho pomer k osobe obžalovaného, ako aj pre jeho pomer k veci samej. Krajský súd uznesením z 27. júla 2017 zrušil uznesenie okresného súdu z 15. júla 2016, pričom vyslovil, že opravné uznesenie okresného súdu je nulitným právnym aktom, a poukázal na svoje právne závery uvedené v predchádzajúcom rozhodnutí, ktoré okresný súd nerespektoval.

	<p>Na hlavnom pojednávaní z 23. apríla 2018 okresný súd opätovne rozhodol o námietke zaujatosti sťažovateľky uznesením z 23. apríla 2018 tak, že podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku predseda senátu nie je vylúčený „...vo veci obžalovaného a poškodenej.“, proti ktorému podala sťažovateľka ako poškodená sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením z 9. októbra 2018 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>33. Ústavný súd preskúmaním uznesenia okresného súdu z 23. apríla 2018 zistil, že tento neposkytol odpovede na všetky hlavné argumentačné okruhy, ktoré sťažovateľka predniesla v námietke zaujatosti z 29. decembra 2014. Okresný súd sa v odôvodnení svojho uznesenia z 23. apríla 2018 obmedzil na posúdenie vzťahu predsedu senátu k obžalovanému. V jeho odôvodnení však absentuje akákoľvek zmienka k námietke zaujatosti pre pomer predsedu senátu k veci samej. Osobitne sa javilo ako dôležité posúdenie vzťahu predsedu senátu k osobe Ing. H.B. (údajný priateľský vzťah, pozn.), ktorý mal byť obvineným v tom čase v inej trestnej veci, kde sťažovateľka vystupovala ako poškodená, a v ktorom bol predseda senátu následne vylúčený z úkonov trestného konania z dôvodu ním vznesenej námietky zaujatosti vo vzťahu k tejto osobe. Okresný súd sa k predmetnej časti námietky rovnako žiadnym spôsobom nevyjadril (meno Ing. H.B. spomenul, avšak ďalej nijako nerozvinul, pozn.). Ústavný súd pre komplexnosť uvádza, že okresný súd zároveň v odôvodnení uznesenia z 23. apríla 2018 nereflektoval pre neho záväzný právny názor krajského súdu vyjadrený v predchádzajúcich uzneseniach krajského súdu (č. k. 5 To 7/2016-674 z 14. apríla 2016 a č. k. 5 Tos 57/2017 z 27. júla 2017, pozn.).</p> <p>34. Ústavný súd preskúmaním napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý bol povinný preskúmať správnosť výroku napadnutého uznesenia okresného súdu z 23. apríla 2018 a konanie mu predchádzajúce, zistil, že tento už špecifikované nedostatky okresného súdu neodstránil a uznesenie okresného súdu z 23. apríla 2018 odobril. Ani nad rámec odôvodnenia okresného súdu krajský súd neuviedol žiadnu ďalšiu vo veci relevantnú argumentáciu. Vzhľadom na skutočnosť, že predmetné rozhodnutia všeobecných súdov (uznesenie okresného súdu z 23. apríla 2018 a napadnuté uznesenie krajského súdu, pozn.) bolo potrebné preskúmať ako celok, ústavný súd považuje za nevyhnutné uviesť, že všeobecné súdy neskúmali dôsledne najmä objektívne hľadiská nestrannosti predsedu senátu predovšetkým v súvislosti s pomerom predsedu senátu k osobe Ing. H.N., ktoré sa, ako už bolo uvedené, javilo ako osobitne dôležité. Napriek skutočnosti, že krajský súd mal vedomosť o obsahu predchádzajúcich rozhodnutí, ktorými bol okresný súd zaviazaný na riadne odôvodnenie svojich uznesení v kontexte ich právnych názorov a uznesenie okresného súdu z 23. apríla 2018 tieto nereflektovalo, k predmetnému sa bližšie nevyjadril, hoci existenciu týchto rozhodnutí v odôvodnení napadnutého uznesenia konštatoval. Pri takom závažnom rozhodnutí, ako je objektívna a subjektívna stránka sudcovskej nezávislosti, musí súd vychádzať zo všetkých dostupných podkladov a tieto náležite vyhodnotiť. Ústavný súd teda zistil, že je nutné prísvedčiť námietke sťažovateľky o nedostatku a v nadväznosti na to nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu v nadväznosti na uznesenie okresného súdu z 23. apríla 2018. Uznesenie okresného súdu z 23. apríla 2018 je poznačené závažnými nedostatkami (najmä nerefektovaním právnych názorov predchádzajúcich zrušujúcich uznesení krajského súdu, absenciou odôvodnenia v kontexte relevantných námietok sťažovateľky, pozn.), ktoré boli odobrené napadnutým uznesením krajského súdu, čo ústavný súd považuje za ústavne neudržateľné.</p> <p>35. Podľa názoru ústavného súdu je napadnuté uznesenie krajského súdu v jeho relevantnej časti zdôvodnené citáciou zákonných ustanovení bez toho, aby svoje rozhodnutie ich konkrétnou aplikáciou na daný prípad zdôvodnil aj ústavne konformnými dôvodmi zodpovedajúcimi špecifikám predmetnej veci. Ústavný súd vyhodnotil dôvody rozhodnutia krajského súdu v napadnutom uznesení, t. j. zamietnutie sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu o nevyhlúčení predsedu senátu z konania vedeného pod sp. zn. 1 T 226/2014, ako nedostatočné, zväčša sa odvolávajúce na obsah spisu. Krajský súd mal po dôslednom preskúmaní veci podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, a teda dotknutého výroku uznesenia okresného súdu a správnosti postupu konania, ktorý predchádzal vydaniu uznesenia okresného súdu z 23. apríla 2018, svoje rozhodnutie náležite odôvodniť, a to aj v nadväznosti na predchádzajúce rozhodnutia krajského súdu v otázke námietky zaujatosti. Zároveň v napadnutom rozhodnutí absentuje akékoľvek posúdenie napríklad otázky objektívnej stránky nezáujatosti predsedu senátu. V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje ústavnú neudržateľnosť napadnutého uznesenia, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu (práva na prístup k súdu a nestranného sudcu) podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru (bod 1 výroku nálezu).</p>

použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	Delcourt v. Belgicko – rozsudok ESELP zo 17. 1. 1970 Piersach v. Belgicko – rozsudok ESELP z 1. 10. 1982
súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
klúčové slová	práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces zaujatosť / predpojatosť-námietka zaujatosti trestné konanie poškodený práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na prístup k súdu

spisová značka	I. ÚS 117/2021
populárny názov	Náležitosti splnomocnenia pri pov. pr. zast.
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	15.06.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Skutočnosť, že plnomocenstvo žalobcu (vopred) udelené advokátovi na zastupovanie v konaní o kasačnej sťažnosti (ako jednostranný právny úkon) neobsahuje explicitný prejav vôle advokáta, že takéto splnomocnenie prijíma, nepredstavuje prekážku, ktorá bráni kasačnému súdu rozhodnúť o kasačnej sťažnosti spisanej (vypracovanej) advokátom. Podmienku povinného zastúpenia advokátom v kasačnom konaní by nespĺňalo také splnomocnenie, ktoré by žalobca udelil advokátovi len na spísanie kasačnej sťažnosti, resp. na podanie kasačnej sťažnosti správneho súdu.
skutkový stav a základné fakty	Krajský súd rozsudkom zamietol žalobu sťažovateľa, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti a rozhodnutia orgánu verejnej správy ako nedôvodnú. Sťažovateľ podal prostredníctvom advokáta proti rozsudku krajského súdu kasačnú sťažnosť. Uznesením krajského súdu bol sťažovateľ vyzvaný, aby v lehote 10 dní od jeho doručenia predložil plnomocenstvo na spísanie kasačnej sťažnosti a zastupovanie v konaní o kasačnej sťažnosti advokátom a zároveň bol poučený, že ak výzve nevyhoví, kasačný súd jeho kasačnú sťažnosť odmietne. Advokát odpovedal na výzvu krajského súdu a predložil plnomocenstvo, ktorým sťažovateľ splnomocnil advokáta na jeho zastupovanie v tomto konaní, ktoré bolo podpísané na strane splnomocniteľa nečitateľným podpisom sťažovateľa, avšak na strane splnomocnenca chýbal vlastnoručný podpis osoby advokáta. Najvyšší súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením kasačnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako nepripustnú podľa § 459 písm. d) SSP pre nesplnenie podmienky povinného zastúpenia advokátom vyplývajúcej z § 449 ods. 1 SSP. Najvyšší súd v rámci skúmania podmienok konania vychádzal z právneho názoru vysloveného v uznesení najvyššieho súdu č. k. 7 MCdo 6/2013 zo 14. mája 2014, podľa ktorého je plnomocenstvo jednostranný úkon zastúpeného, ktorý preukazuje existenciu právneho vzťahu zastúpenia, oprávnenie zástupcu konať za zastúpeného a tiež rozsah zastúpenia, pričom jeho nevyhnutnou obsahovou náležitosťou je jeho rozsah a preukázaná vôľa plnomocnencom prijať, inak je plnomocenstvo neplatné. Na základe uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že plnomocenstvo predložené vo veci sťažovateľa nie je platne udelené, pretože nepreukazuje vôľu splnomocnenca – advokáta.
z odôvodnenia	28. «Splnomocnenie je jednostranným úkonom zastúpeného, ktorý plní predovšetkým legitimačnú funkciu. Jeho platnosť a záväznosť nie je podmienená tým, že zástupca splnomocnenie prijme a toto prijatie potvrdí priamo na splnomocnení svojím podpisom. Dezinterpretácia v praxi pri tejto otázke vzniká zrejme v dôsledku znenia § 23 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého vzniká zastúpenie na základe dohody o plnomocnenstve (správnejšie zrejme „dohody o

	<p>zastúpení“ alebo len „dohody“). To však nič nemení na závere, že písomné splnomocnenie v zmysle § 92 ods. 1 Civilného sporového poriadku v spojení s § 25 Správneho súdneho poriadku nie je dohodou a nevyžaduje žiadny individuálny prejav vôle zástupcu. Argument v zmysle prípadných pochybností správneho súdu o súhlase zástupcu s udelením splnomocnenia je neopodstatnený, keďže z akéhokoľvek úkonu zástupcu v mene zastúpeného možno konkludentne vyvodiť, že zástupca so splnomocnením súhlasí a svoje oprávnenie konať v mene splnomocniteľa reálne vykonáva.» (Baricová, J., Fečík, M., Števček, M., Filová, A. a kol. <i>Správny súdny poriadok. Komentár</i>. Bratislava : C. H. Beck, 2018, s. 355.).</p> <p>29. Všeobecná právna úprava zastupovania fyzických osôb a právnických osôb nestanovuje explicitný prejav splnomocnenej osoby o tom, že splnomocnenie prijíma ako obligatórnu súčasť plnej moci (jednostranného právneho úkonu), preto vyžadovanie tohto prejavu vôle zo strany správneho orgánu nemá oporu v zákone, navyše jeho doplnenie <i>ex post</i> do právneho úkonu, ktorého obsah bol daný pri jeho podpísaní, je z hľadiska princípov dokazovania nelogické (rozsudok najvyššieho súdu č. k. 4 Sžf 5/2011 z 30. novembra 2011).</p> <p>30. Skutočnosť, že plnomocnenstvo žalobcu (vopred) udelené advokátovi na zastupovanie v konaní o kasačnej sťažnosti (ako jednostranný právny úkon) neobsahuje explicitný prejav vôle advokáta, že takéto splnomocnenie prijíma, nepredstavuje prekážku, ktorá bráni kasačnému súdu rozhodnúť o kasačnej sťažnosti spisanej (vypracovanej) advokátom.</p> <p>31. Podmienku povinného zastúpenia advokátom v kasačnom konaní by nespĺňalo také splnomocnenie, ktoré by žalobca udelil advokátovi len na spísanie kasačnej sťažnosti, resp. na podanie kasačnej sťažnosti správneho súdu.</p> <p>32. Prerokúvaný prípad je však iný.</p> <p>33. Pokiaľ najvyšší súd nemal žiadne pochybnosti o tom, že kasačná sťažnosť bola spísaná (vypracovaná) advokátom (§ 449 ods. 1 druhej vety SSP), z uvedeného úkonu právnej služby mohol konkludentne vyvodiť, že advokát so splnomocnením súhlasil a svoje oprávnenie konať v mene splnomocniteľa reálne vykonal.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	<p>uznesenie č. k. III. ÚS 33/2018 z 30. januára 2018 rozsudok najvyššieho súdu č. k. 4 Sžf 5/2011 z 30. novembra 2011</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>zastúpenie, zastupovanie-povinné právne zastúpenie správne súdnictvo sťažnosť-kasačná právny úkon-forma konanie-splnenie podmienok konania</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.